

Titel: Danmark og verdenskulturen - Sproget, [SPROG] 133-0160

Citation: "Danmark og verdenskulturen - Sproget, [SPROG] 133-0160", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 8. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_133-shoot-wacc-1992_0005_133_SPROG_0160_p8_bP7_TB00024/facsimile.pdf (tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

~~iberognet, saa benytter vi en betyngelseskonstruktion, som ikke er nedervet, men som er importeret fra latin; den kendes fra den latinske grammatik under navnet "absolut ablativ", og endvidere "absolut" konstruktion er en fremmed-fugl i dansk.~~

Men ordforrådet er lænernes egentlige store tunleplads, og det er ogsaa for ordenes vedkommende, at alle sprogets brugere kender den. Vi véd alle, at der er noget der hedder fremmedord, ord der er trængt ind i dansk fra det fremmede ligesom pragtskinnende fjerne trækfugle. Over for fremmedordene er den bevidste sprogfølelse vaagen; de er mærkelige, afslækkende i deres form og udseende, og de paavirker derfor ~~følelserne~~, alt efter sin tilbøjelighed hader man dem eller elsker man dem; de hører til sprogets mest omstridte geber. Fremmedordene kender man paa, ^{deres afslækkede udseende,} at de ~~har en anden struktur end ordene.~~ I dansk spiller det en særlig rolle, at de ord, ~~som~~ folk føler som fremmedord, har trykket liggende ^{og} ~~et~~ anden ^{plac} ~~sted~~ i ordet end de sædvanlige. Fra gammel tid har ~~man i~~ de germanske sprog ^{helt} ~~haft~~ ^{stort} ~~overvejende~~ eller udelukkende tryk paa ordets første stavelse, og ^{især} ~~derfor~~ set gælder den regel endnu i dansk, selv om den har ^{visse} ~~ganske~~ bestemte undtagelser, ^{der} ~~der~~ ^{bestaar} ~~bestaar~~ i, at visse afledende forstavelser kan være trykloste: det hedder uartig med tryk som i artig, mistænkelig med tryk som i tænke, og derved forekommer der en del ord, som ikke har tryk paa ~~første stavelse~~, ^{men} ~~men~~ det er ord af en ganske bestemt type, og det har vi en ret bevidst fornemmelse af. Derfor stødes vi i den hjemlige sprogfølelse af ord som konversation eller konversere, parti, manér, adnet, fallit, konkurs,